

(S)

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL U. U. 2016-11-04 SKUNDO**

2017 m. sausio 4 d. Nr. S- 4 (7-250/2016)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:

komisijos pirmininkės
komisijos narių

Editos Veršalienės
Martyno Endrijaičio
Rasos Stravinskaitės
Andriaus Veniaus – pranešėjas
Linos Vosylienės
J. D.

sekretoriaujant
šalims nedalyvaujant

2016 m. gruodžio 6 d. išnagrinėjusi U. U. (toliau – Pareiškėjas) 2016-11-04 gautą skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2016 m. spalio 18 d. rašto Nr. (24.4-31-5)-R-6636, n u s t a t ė :

Inspekcija skundžiamu raštu išnagrinėjo Pareiškėjo 2016-09-09 skundą dėl Kauno apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Kauno AVMI) 2016-06-27 rašto Nr. (9.44-03.2)-G-1254 (toliau – 2016-06-27 raštas), kuriuo Pareiškėjui buvo pateiktas išaiškinimas dėl negražintos 206 Eur GPM permokos už 2015 metus.

Nurodoma, jog Pareiškėjas 2016-03-22 mokesčių administratoriui pateikė metinę pajamų deklaraciją (forma GPM308) už 2015 metus, kurioje deklaravo gražintiną 206 Eur GPM permoką už 2015 m. Pareiškėjas 2016-04-20 patikslino GPM308 deklaraciją už 2013 m., kurioje deklaravo 5,92 Eur GPM nepriemoką.

Inspekcija, kaip ir Kauno AVMI 2016-06-27 rašte, nurodė, jog permoka už 2015 m. buvo įskaityta nepriemokai pagal 2016-04-20 patikslintą deklaraciją už 2013 m. padengti, o likusi dalis pervesta pagal Lietuvos institucijų vykdomuosius raštus nustatytiems nepriemokoms padengti (likusi nepadengta skola sudarė 613,72 Eur).

Inspekcija nurodė, jog pagal 2004-04-13 Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 (toliau – MAĮ) 87 str. 1 dalį mokesčių mokėtojo permokėtos mokesčių sumos centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka yra įskaitomos mokesčių mokėtojo mokestinei nepriemokai padengti.

Pagal Inspekcijos viršininko 2004-12-07 įsakymu Nr. VA-186 „Dėl mokesčio ir baudos už administracinę teisės pažeidimą permokos (skirtumo) gražinimo (įskaitymo)“ patvirtintų Mokesčio ir baudos už administracinę teisės pažeidimą permokos (skirtumo) gražinimo (įskaitymo) taisyklių (toliau – Taisyklės) 9.1.1 punktą be atskiro mokesčių

mokėtojo prašymo mokesčio permoka įskaitoma VMI administruojamų mokesčių mokestinėms nepriemokoms ir pagal ATPK nustatyta tvarka priimtus nutarimus paskirtų ATP baudų pasibaigusio termino mokėjimo prievolėms padengti Įskaitymo taisyklių nustatyta tvarka, taip pat pagal Taisyklių 9.2 punktą mokesčio permoka pervedama antstoliui pagal gautą jo patvarkymą dėl turtinių teisių arešto į mokesčių mokėtoju priklausančią grąžinti (įskaityti) permokos (skirtumo) sumą.

Inspekcija, apibendrinusi teisinį reglamentavimą ir nustatytas aplinkybes, konstatavo, jog Kauno AVMI pagrįstai įskaitė Pareiškėjui priklausančią GPM permoką už 2015 m. 2013 metų mokestinei nepriemokai padengti, o likusią dalį pervedė skolai padengti pagal antstolių vykdomuosius raštus, todėl nėra pagrindo panaikinti Inspekcijos 2016-06-27 raštą ir priimti naują sprendimą.

Dėl kreipimosi į LVAT ir ESTT Inspekcija nurodė, jog jai nesuteikti įgaliojimai spręsti kreipimosi į LVAT ir ESTT klausimus, taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad analogiškoje situacijoje dėl mokesčių permokos grąžinimo už 2013 m. ir 2014 m. bei dėl Taisyklių atitikties teisės aktams LVAT byloje Nr. I-3976-208/2016 yra pateiktas Pareiškėjo 2016-03-16 skundas, dėl kurio Inspekcija yra pateikusi atsiliepimą, tačiau sprendimas minėtoje administracinėje byloje dar nėra priimtas.

Inspekcija yra nurodžiusi, jog jos raštas gali būti skundžiamas Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai arba tiesiai Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pareiškėjas su skundžiamu Inspekcijos raštu nesutinka ir prašo Komisijos jį panaikinti bei įpareigoti grąžinti 206 Eur GPM permoką bei apskaičiuoti 6 proc. metines palūkanas už laiką negrąžintą GPM permoką.

Pareiškėjas mano, jog Inspekcija, negrąžindama jam GPM permokos, pažeidė jo teisę į nuosavybę.

Skunde paaiškinama, jog Pareiškėjas kelis pastaruosius metus iki 2015-06-30 dirbo dviejose darbovietėse ir kiekvieną mėnesį gaudavo šias su darbo santykiais susijusias pajamas: UAB "S1" priskaičiuotas darbo užmokestis buvo 3 Eur, išmokėtas – 2,28 Eur; UAB "T1" priskaičiuotas darbo užmokestis 300 Eur, išmokėtas – 228 Eur. Taigi Pareiškėjo su darbo santykiais susijusios pajamos sudarė 230,28 Eur per mėnesį. Iš šių pajamų Pareiškėjas kiekvieną mėnesį privalėjo sumokėti 120 Eur nepilnametei dukrai G. S. išlaikyti (pirmos eilės išieškojimas). Pareiškėjui likusios disponuojamos kasmėnesinės pajamos buvo tik 110,28 Eur, t. y. mažesnės negu socialinės pašalpos minimumas. Pažymima, kad valstybės remiamos pajamos Lietuvos Respublikoje šiuo metu siekia 102 Eur asmeniui. Taip pat pabrėžiama, kad Lietuvos Respublikos Konstitucija ir kiti tarptautiniai teisės aktai įpareigoja, vykdant išieškojimą trečios eilės išieškojimui, kartu užtikrinti pagrindinių žmogaus teisių apsaugą ir būtiną pragyvenimo lygį. Pareiškėjo teigimu, pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) praktiką rekomenduojamas tokiais atvejais dydis yra laikomas minimalios algos dydis tuo laikotarpiu, t. y. 300 Eur per mėnesį. Ši informacija Inspekcijai buvo arba turėjo būti žinoma bei įvertinta prieš atliekant vienašalius įskaitymus Inspekcijos naudai (3-ios eilės išieškojimas).

Pareiškėjas taip pat nurodo, jog dėl nuo jo nepriklausančių priežasčių nuo 2014 m. balandžio mėn. jo pilnametei dukrai B. S. iki šios dienos yra susidariusi pirmos eilės išieškojimo skola daugiau negu 4 200 Lt (1 215 Eur).

Pareiškėjas, remdamasis LAT sprendimu civilinėje byloje Nr. 3K-3-315/2013, dėl vienašalių permokų įskaitymo nurodė, jog mokesčių administratoriui, siekiant atlikti vienašalį įskaitymą, reikalavimai turi būti ir priešpriešiniai, ir vienaarūšiai. Pasak Pareiškėjo, Inspekcija šių aplinkybių netyrė ir nesiaiškino.

Pareiškėjas, atsižvelgdamas į nurodytas aplinkybes, vadovaudamasis Civilinio proceso kodekso (662 straipsnio 1 dalis, 663 straipsnio 2 dalis, 664 straipsnio 2 dalis, 668 straipsnio 1 dalis, 687 straipsnio 1, 2, 4 dalys, 688–689 straipsniai, 733–738 straipsniai, 742 straipsnis, 753 straipsnio 2 dalis, 754 straipsnio 2, 5 dalys) ir Civilinio kodekso (3.192 straipsnis, 3.192¹

straipsnis, 3.193–3.194 straipsniai, 3.196–3.201 straipsniai, 3.208 straipsnis, 6.54–6.55 straipsniai) nuostatomis, nurodė, jog Inspekcija nepagrįstai vienašališkai įskaitė visas Pareiškėjo turėtas permokas ir / ar priklausančias Pareiškėjui (su)grąžinti lėšas, nes Pareiškėjas turi du išlaikytinius vaikus, kuriems pinigai turi būti pervedami pirmąja eile.

Inspekcijos atlikti vienašaliai įskaitymai, kaip pažeidžiantys imperatyvias teisės normas, daro įskaitymus niekiniais nuo jų atlikimo momento.

Pareiškėjas, apibendrinamas tai, kas išdėstyta, atsižvelgdamas į LAT praktiką, aiškinančią Laikinojo mokėjimų eilės tvarkos įstatymo nuostatas (pavyzdžiui: 2009-09-21 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-361/2009, 2011-02-28 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-75/2011, nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-510/2012), taip pat Civilinio proceso kodekso nuostatas dėl išieškojimo eiliškumo vykdymo procese (pavyzdžiui: nutartys bylose: Nr. 3K-3-557/2012, Nr. 3K-3-460/2010, Nr. 3K-3-1070/2003), daro išvadą, jog Inspekcija, nurašydama Pareiškėjo lėšas, neatsižvelgdama į pirmos eilės išieškojimą (lėšos, skirtos vaikams išlaikyti), net nevertinant tai, kad Pareiškėjo grynosios pajamos atitinka skurdo ribą ir jam pačiam nepakanka lėšų minimaliam pragyvenimui, pažeidė tiek išieškojimo tvarką, tiek lėšų nurašymo eiliškumą, tiek ir abiejų Pareiškėjo vaikų interesus, kuriuos gina Lietuvos Respublikos bei tarptautiniai teisės aktai ir tarptautinės konvencijos.

Taip pat skunde nurodoma, jog iki šios dienos iš Pareiškėjo yra išieškomas trečios eilės išieškojimas už bendrą 424726,22 Lt (123 009,21 Eur) sumą.

Skunde nurodoma, jog Pareiškėjas už 2013, 2014 ir 2015 m. pajamų mokesčio deklaracijas pateikė elektroniniu būdu pagal Inspekcijos iš anksto paruoštus šablonus.

Pareiškėjas nurodo, jog per *Nordea* banką prisijungus prie Inspekcijos elektroninės duomenų bazės matyti, kad Mykolo Romerio universitetas mokesčių administratoriui yra pateikęs duomenis apie Pareiškėjo sumokėtas įmokas už studijas už 2015 metus.

Pažymima, kad Inspekcija jokių oficialiu dokumentu neinformavo Pareiškėjo apie įvykdytus neteisėtus ir vienašališkus įskaitymus, dėl ko Pareiškėjas negalėjo laiku apskūsti tokių mokesčių administratoriaus veiksmų ir priimtų neteisėtų procesinių sprendimų.

Skunde taip pat nurodoma, jog Pareiškėjas savo teises prieš Inspekciją gina pats ir savo sąskaita, todėl jis turi teisę į patirtų išlaidų atlyginimą: procesiniams dokumentams surašyti patirtos 250 Eur išlaidos, dokumentams spausdinti ir kopijuoti patirtos 2,34 Eur išlaidos ir patirtos 2 Eur pašto išlaidos.

Komisija, išnagrinėjusi jai mokesčių administratoriaus 2016-11-17 raštu Nr. (24.10-31-5)-R-7302 persiūtą medžiagą, susijusią su Pareiškėjo keliamais reikalavimais, konstatuoja, kad Pareiškėjo 2016-11-04 skundas yra netenkintinas.

Pareiškėjas Komisijai pateiktame skunde teikia reikalavimą sugrąžinti jam 206 Eur GPM permoką bei apskaičiuoti 6 proc. metines palūkanas už laiku negrąžintą GPM permoką.

VMI 2016-10-18 rašte Nr. (24.4-31-5)-R-6636 „Dėl iš valstybės biudžeto negrąžintų piniginių lėšų“ paaiškino, jog pagal Pareiškėjo 2016-03-22 pateiktą deklaraciją GPM308 už 2015 metus susidariusi 206 Eur GPM permoka buvo įskaityta tokiu būdu: 5,92 Eur buvo įskaityti GPM nepriemokai pagal 2016-04-20 patikslintą deklaraciją už 2013 metus ir 200,08 Eur buvo įskaityti nepriemokai padengti pagal Lietuvos institucijų vykdomuosius dokumentus. Kaip nurodyta sprendimo nustatomojoje dalyje, pagal Taisyklių (2015-07-02 įsakymo Nr. VA-46 redakcija, galiojusi nuo 2015-07-02) 9.1.1 punktą be atskiro mokesčių mokėtojo prašymo mokesčio permoka įskaitoma VMI administruojamų mokesčių mokestinėms nepriemokoms ir pagal ATPK nustatyta tvarka priimtus nutarimus paskirtų ATP baudų pasibaigusio termino mokėjimo prievolėms padengti Įskaitymo taisyklių nustatyta tvarka. Pagal Taisyklių 9.2 punktą mokesčio permoka pervedama antstoliui pagal gautą jo patvarkymą dėl turtinių teisių arešto į mokesčių mokėtojui priklausančią grąžinti (įskaityti) permokos (skirtumo) sumą. Šios aplinkybės Pareiškėjui buvo išaiškintos tiek skundžiamame Inspekcijos rašte, tiek Kauno AVMI 2016-06-27 rašte Nr. (9.44-03.2)-G-1254.

Šioje byloje Valstybinė mokesčių inspekcija 2017-01-03 raštu Nr. (20.21-06)-RMA-

177 papildomai informavo, jog 200,08 Eur suma buvo įskaityta pagal vykdomąjį dokumentą, gautą 2013-07-22, pagal kurį bendra išieškoma suma yra 724,05 Eur (2500 Lt) (*Inspekcijos atstovė R. Y. telefonu (duomenys neskelbtini) patikslino, jog vykdomasis dokumentas yra išduotas byloje Nr. 2-109-647/2013, kurioje Pareiškėjui buvo paskirta 2500 Lt bauda už piktnaudžiavimą procesu*). Įskaitymas buvo atliktas įmokos kodu 5661. Komisija nurodo, jog, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. sausio 6 d. nutarimo Nr. 7 „Dėl mokesčių, rinkliavų ir kitų įmokų į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą, savivaldybių biudžetus bei valstybės pinigų fondus kodavimo“ (Žin., 1999, Nr. 5-105; 2002, Nr. 120-5411) 4 punktu patvirtintu „Mokesčių, rinkliavų ir kitų įmokų, mokamų į Valstybinės mokesčių inspekcijos biudžeto pajamų surenkamąjį sąskaitą, kodų sąrašą“, 5661 kodu mokamas antstolio sumokėtas išieškotas žyminis mokestis ir išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu. Taigi, iš byloje esančios informacijos matyti, jog Inspekcija ginčijamu sprendimu (raštu) informavo Pareiškėją, kad jo turima GPM permoka buvo padengta Pareiškėjo skola valstybei.

Aukščiau išdėstytos aplinkybės patvirtina, jog Pareiškėjui jo prašoma grąžinti GPM permoka buvo negrąžinta teisėtai ir pagrįstai, nes Taisyklių 9.1.1 ir 9.2 punktuose nustatyta tvarka ji buvo įskaityta, taigi, grąžintinos GPM permokos nėra, o pagal Mokesčių apskaitos informacinės sistemos duomenis Pareiškėjo skola valstybei pagal Lietuvos institucijų vykdomuosius dokumentus 2016-06-27 sudarė 613,72 Eur.

Šioje byloje Pareiškėjo nurodomos abstrakčios aplinkybės dėl išieškojimo eiliškumo, remiantis civilinės teisės normomis, ginčo išsprendimui reikšmės neturi. Kaip nurodyta aukščiau, Pareiškėjo GPM permokos įskaitymas buvo atliktas vadovaujantis MAĮ 87 straipsnio ir Taisyklių nuostatomis. Primintina, jog mokestiniai santykiai yra viešosios teisės reguliavimo dalykas, todėl jų realizavimui pirmiausia taikomas administracinio teisinio reguliavimo metodas. Mokesčių įstatymų normose, nustatančiose mokestines prievoles, mokesčių dydžius bei mokesčius privalančius mokėti asmenis, mokestinės prievolės įvykdymą užtikrinančias priemones, apibrėžiant teisinį mokestinių santykių subjektų statusą, sprendžiant mokesčių mokėtojų atsakomybės, mokestinių ginčų nagrinėjimo tvarkos ir kitus klausimus, dominuoja subordinacijos, liepimo elementai. Tiek mokestinių santykių teisinio reguliavimo metodas (imperatyvus, subordinacinis), tiek ir šio reglamentavimo dalykas (teisiniai santykiai, susiję su mokesčių apskaičiavimu, sumokėjimu ir išieškojimu) lemia tai, kad šie teisiniai santykiai yra reglamentuojami specifiniais teisės aktais, iš esmės besiskiriančiais nuo privatinųjų teisiniųjų santykių dalyvių elgesio reglamentavimo. Mokesčių permokos (skirtumo) grąžinimo (įskaitymo) mokesčių mokėtojui sąlygos ir tvarka yra nustatytos MAĮ 87 straipsnyje ir jį detalizuojančiose Taisyklėse. Taigi GPM permokos grąžinimo (įskaitymo) mokesčių mokėtojui procedūriniai klausimai sprendžiami vadovaujantis MAĮ nuostatomis. CPK nuostatos tokiu atveju netaikytinos, todėl Pareiškėjo argumentai dėl atitinkamų CPK ir CK nuostatų dėl išieškojimo iš skolininko turto tvarkos taikymo, ginčo atveju paliekami nenagrinėtai. Komisija pažymi, kad Inspekcija, nagrinėdama Pareiškėjo prašymą grąžinti mokesčio permoką (2016-06-15 raštas dėl nepervestų ir negrąžintų lėšų už 2015 metus) ir jo netenkindama, veikė ne kaip asmuo (antstolis), veikiantis pagal teismo nustatyta tvarka pateiktą vykdyti vykdomąjį dokumentą (*tokiu atveju asmuo (antstolis) privalo vadovautis CPK įtvirtintomis išieškojimo iš skolininko turto taisyklėmis*), o kaip mokesčių administratorius MAĮ nustatyta tvarka ir pagrindais.

Pareiškėjas skunde prašo Komisijos įpareigoti Valstybinę mokesčių inspekciją neteisėtai tvarka atlyginti jo patirtus nuostolius, žalą, pašto išlaidas ir metines palūkanas bei pervesti šias sumas į Pareiškėjo nurodomą pašto skyrių. Šioje vietoje pažymėtina, kad pagrindinis procesinis teisės aktas, kuriuo remiantis Komisija nagrinėja mokestinius ginčus yra MAĮ. Šis įstatymas nenumato Komisijos teisės ir pareigos spręsti šalių patirtų procesinių išlaidų atlyginimo klausimą, taigi Komisija šio Pareiškėjo argumento nenagrinėja.

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir motyvus, Komisija konstatuoja, kad Pareiškėjo skundas netenkinamas, o Inspekcijos sprendimas (2016 m. spalio 18 d. raštas Nr. (24.4-31-5)-R-6636) tvirtintinas kaip teisėtas ir pagrįstas.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 str. 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016 m. spalio 18 d. raštą Nr. (24.4-31-5)-R-6636.

2. Palikti nenagrinėtu Pareiškėjo prašymą atlyginti jam patirtus nuostolius, išlaidas ir žalą.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu dėl mokestinio ginčo, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius). Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos. Mokesčių administravimo įstatymo 164 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad dokumentų, siunčiamų registruotu laišku, įteikimo mokesčių mokėtojui diena laikoma penkta darbo diena, einanti po mokesčių administratoriaus siunčiamos korespondencijos perdavimo paštui dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Veršeliene

Komisijos nariai

Martynas Endrijaitis

Rasa Stravinskaitė

Andrius Venius

Lina Vosyliene